

דברים (372)

רמז נפלא לסדר הפרשיות לספר "דברים"

אֵלֶּה הַדְּבָרִים (א. א)

"אלה הדברים", מכאן כאשר המוכיח בא לומר לבני ישראל דברי תוכחה ודברים קשים הנה צריך להיזהר מאוד שיהיו אמרותיו בענוה, לבל יתנשא ח"ו. ואלו יהיו אמרותיו של המוכיח האמיתי כאשר הוא בא לומר תוכחה, "ואתחנן אל ה'", אני מתחנן ומתפלל אל הקב"ה "עקב" שאהיה בבחינת "עקב" שהוא ענוה, שלא אבוא ח"ו לידי התנשאות. ועיקר דברי התוכחה צריכים להיות "ראה", לראות ולהביא עם דבריו בלב ישראל שיראו ויבינו אשר "שופטים", שיש דיין ושופט כל הארץ, שהכל מתנהג בהשגחה פרטית, ועצה טובה אל האדם "כי תצא". "כי תבוא", היינו להסתכל בכל עת מאין באת ולאן אתה הולך, ולהתבונן ביום אשר "אתם נצבים" היום כולכם לפני ה' אלוכם, לפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון. והמוכיח אומר, הנני מבקש מלפניכם "וילך", גם כשאתם הולכים מביהמ"ד לבתיכם "האזינו" אל הדברים שאמרתי לפניכם, לקבל על עצמכם להתנהג כך, כאשר שמעתם ממני, ואז "וזאת הברכה". תהיה הברכה מושפעת לכל ישראל.

ספר להתעזר באהבתך בשם "אור פלא"

אֲחֵרֵי הַפֶּתוּ אֶת סִיחֹן מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי (א.ה)

התורה מדגישה לנו שאת כל דברי המוסר שנאמרו בפרשיות הבאות השמיע משה רבינו לפני עם ישראל, "אֲחֵרֵי הַפֶּתוּ אֶת סִיחֹן מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי", ללמדנו, שהרועה האמיתי מקדים להושיע את צאן מרעיתו מהצרה שבה הם מצויים, ורק אחר כך מתפנה לומר להם דברי מוסר. וכמדומי שזו דרך החינוך הטובה והיעילה ביותר. וכך ראוי שיעשה כל אב ומדריך. כאשר הוא רואה שהבן או החניך, עשו דבר לא טוב, אבל במקביל הם גם זקוקים לישועה, יתעסקו לפני הכל בישועתם, וישתדל לעזור להם כמיטב יכולתו, ורק אחר כך ישמיע את דברי מוסר באוזניהם. יש כאן תוכחה לחלק מן ההורים והמורים של ימינו, הבוחרים משום מה לעשות ההיפך, והפעולה הראשונה שהם נוקטים בה היא אמירת דברי מוסר, ואולי אף גרוע מכך בהוציאתם באופן פיזי את חמת זעמם על התלמיד, ורק אחר כך מנסים לומר מוסר, אבל אז בדרך כלל זה כבר לא הולך.

רב זילברשטיין שליט"א בספרו "עלינו לשבח"

בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן בְּאֶרֶץ מוֹאָב הוֹאִיל מֹשֶׁה בְּאֵר אֶת הַתּוֹרָה (א.ה)

מדוע בחר משה רבינו לבאר את התורה דוקא בארץ מואב? אומר על כך הש"ך, כי בדרך זו רצה משה רבינו ללמד זכות על עם ישראל כיצד? על ידי שהזכיר את

מואב, אומה רעה ונוראה, שהחטיאה את עם ישראל וגרמה למותם של עשרים וארבעה אלפים מישראל, ולמרות זאת הורה לו ה': "אל תצר את מואב" (דברים ב.ט), מדוע? כי פרידה טובה אחת היתה להקב"ה להוציא מאומה זו, רות המואביה שמה, כמבואר בגמרא (ב"ק לח:), ואם למרות כל רוע מעלליהם של המואבים נהג הקב"ה כלפיהם בסלחנות בשביל אישה כשרה אחת האמורה לצאת מהם, צא ולמד מה גודל היחס הסלחני שצריך להיות אל עם ישראל, עם הנושא את שמו של השי"ת בכבודו ובעצמו, וכמה טובים עתידים לצאת מישראל!

ספר "ומתוך האור"

ה' אֱלוֹקֵי אֲבוֹתֵכֶם יִסֶּף עֲלֵיכֶם פָּכֶם אֵלֶּךָ פְּעָמִים וַיְבָרֶךְ אֶתְכֶם פְּאֶשֶׁר דָּבַר לָכֶם (א.יא)

אמר להם משה, זו משלי היא, אבל הוא יברך אתכם כאשר דיבר לכם. (רש"י) יש להבין, הרי הקב"ה בירכם בברכה ללא גבול, שלא יוכל איש למנותם, ומדוע ברכם משה ברכה משלו שיש לה גבול: "אלף פעמים", ואף שביאר רש"י כאן: אמר להם מדה זו משלי היא, צריך להבין לשם מה היו זקוקים לברכה זו, מאחר שנתברכו כבר מפי השכינה ברכה ללא גבול. ברם אמר להם להם משה "זו משלי", היינו הברכות של הקב"ה ניתנו לכם על תנאי רק את תקיימו תורה ומצוות, אך הברכות שלי הן ללא כל תנאי, אף אם לא תקבלו.

רב רובין זצ"ל בספרו "טללי אורות"

לא תפירו פנים במשפט פקטן פגול תשמעון (א. יז)
 כתב הש"ך (חושן משפט סי יז סק"ב): בשם "ספר חסידים", שאין לדיין להסתכל בפניהם של בעלי הדין בעת שטוענים את טענותיהם, שכן, אסור להסתכל בפני אדם רשע, ואמרו חז"ל (אבות א.ח): וכשיהיו בעלי דינים עומדים לפניך יהיו בעיניך כרשעים. לאור דברי הש"ך, פירש החיד"א בספרו "חסדי אבות" את הפסוק שלפנינו: "לא תפירו פנים במשפט פקטן פגול תשמעון", כי ידוע ש"הסתכלות היא יותר מראה, כי לפעמים האדם יראה לעינים מה שאינו צריך לראות ומה שאינו רוצה, אך להתמיד בראה זמן מה, היא הסתכלות, וזהו שדקדקו חז"ל באומרים: אסור להסתכל בפני אדם רשע. ואפשר, מחדש החיד"א, שזהו שנאמר:

"לא תפירו פנים", כלומר לא תסתכלו בהם ראה שעל ידה אתם מכירים פניהם, כי אסור להסתכל בפני אדם רשע. והפסוק מוסיף ומדגיש, כי לא זה הוא "במשפט", דהיינו: כאשר הם בדין שאז הם כרשעים, וזהו "פקטן פגול", כלומר: אף שאחד גדול בתורה ובמצוות והאחד

קטן לפניך בחשיבות תורה ומצוות. אך בשעה זו יהיו שווים בעיניך! ספר "ושלל לא יחסר"

וַיֵּצֵא הָאֱמִירֵי הַיָּשֵׁב בְּהָר הַהוּא לְקִרְאָתְכֶם וַיִּרְדְּפוּ אֶתְכֶם כְּאִשֶׁר תַּעֲשִׂינָה הַדְּבָרִים וַיִּפְתּוּ אֶתְכֶם בְּשֹׁעֵיר עַד תָּרְמָה (א.מ.ד)

הקשה רבי יוסף שאול זצ"ל: מדוע אמר להם משה דבר זה בעת התוכחה, ומה תועלת יש בזה? אלא יש לבאר שכוונה עמוקה היתה בזה למשה רבינו, כפי שיבואר. הנה בני ישראל חשבו שהאמוריים חזקים מהם, ואין באפשרותם לכובשם. אמר משה לבני ישראל, אל תחשבו שסיבת ניצחונם של האמוריים היא, כי חזקים הם מכם, לא ולא, אלא עוונותיכם גרמו לניצחונם, כמו שנאמר: "אל תעלו כי אין ה' בקרבכם" (במדבר יד. מא). וזהו שאמר משה: "וַיִּרְדְּפוּ אֶתְכֶם כְּאִשֶׁר תַּעֲשִׂינָה הַדְּבָרִים". ישנם שני סוגי רודפין הרוצים להרוג, ויש שרודף שהוא חזק מחברו וסביר להניח שינצחנו, ויש שרודף לא מפני שחושב שינצח את חברו, אלא שבטבעו הוא רוצה להרוג, ולא יחוש אף אם יהרג, כאותה דבורה שטבעה להכות את האדם, אף שהיא מתה על ידי זה מיד. כך גם האמוריים, אף שנהרגו מיד, בכל זאת רדפו אחרי בני ישראל, מפני שעוונותיהם של ישראל גרמו. ולימוד הוא לדורות, שאם קמים עלינו צרינו יש להתבונן מה זאת עשה ה' לנו ולשוב בתשובה, וכך נוכל לגבור עליהם. ספר "להתענג בחטונגים"

שוב לא ידרכו על עם ישראל

כִּי לֹא אֶתֵּן לְכֶם מְאָרָצִים עַד מְדַרְבָּךְ פֶּה רָגֵל (ב.ה.) בפסוק זה, אומר ה"אזור אליהו", טמון רמז למצב עם ישראל בסיומה של הגלות הקשה: עם ישראל נמשלים לעפר, על העפר הכל דורכים, אבל בסופו של דבר כולם נכנסים לשכון תחתיו, כך ישראל, אומות העולם כולם דורכות עליו, אבל לבסוף יבוא הגואל ועם ישראל יהיה למעלה. זהו שנרמז כאן: **כִּי לֹא אֶתֵּן לְכֶם מְאָרָצִים**, עד מתי? **עַד מְדַרְבָּךְ פֶּה רָגֵל**, עד אשר כולם יגמרו לדרוך עליכם, אז תקבלו את ארץ ישראל ותבוא הגאולה. ככל שהמצב נעשה גרוע יותר, שדורכים יותר על עם ישראל, זהו סימן שהגאולה מתקרבת. ספר "ומתוך האור"

אֲכַל בְּכֶסֶף תִּשְׁפָּרְנִי וְאֶכְלֵתִי וּמִיָּם בְּכֶסֶף תִּתֵּן לִי וְשִׁתִּיתִי רַק אֶעֱבְרָה בְּרַגְלִי (ב. כח.)

בדרך השלילה מצינו שהתורה אומרת: **"על דבר אשר לא קידמו אתכם בלחם ובמים"** (דברים כג. ה), ולכאורה לפ"ז הו"ל אף הכא לומר: **"לחם בכסף תשביירו וואכלתי ומים בכסף וכו'..."** ומדוע שינתה התורה בלשונה. אלא דיודעים דברי הט"ז (ויסודם כבר בתוספות ב"מ סד: ד"ה ולא) דדבר שנכתב בתורה להדיא להתיר, אין כח ביד חכמים לאסור, ולפי שעתידין חז"ל לאסור פת עכו"ם, לפיכך לא רצתה התורה לומר להדיא: **"לחם בכסף תשביירו וואכלתי"** דאם כן היה נכתב להדיא

להיתר. לפיכך אמרה התורה: **"אוכל בכסף תשביירו וואכלתי"**, דהשתא יכול להתפרש אף בדברים אחרים. ספר "המאור שבתורה"

הלכה: איסור רחיצה בתשעה באב

הרחיצה אסורה בתשעה באב בין בחמין בין בצונן, ואפילו להושיט אצבעו במים אסור. ומיהו אם היו ידיו מלוכלכות בטיט ובצואה מותר לרחוץ להעביר את הלכלוך, ולא יטול כל ידיו אלא רק לפי הצורך להעביר הלכלוך. והעושה צרכיו מותר לו לרחוץ ידיו עד סוף קשרי אצבעותיו. וכן בנטילת ידים שחרית יטול עד סוף קשרי אצבעותיו. ספר "חזון עובדיה"

פתגם: יֵשׁ דֶּרֶךְ יִשְׂרָאֵל, לִפְנֵי-אִישׁ; וְאֶחְרִיתָהּ, דְּרָכֵי-מִנּוֹת מִשְׁלִי

חקירה: טומאת קבר

צריך טפח על טפח ושם אוהל, מדין טפח על טפח ושם אוהל של הבאת טומאה, או דין בפני עצמו. (הגר"ח על הרמב"ם טומאת מת ז-ד ד"ה והנאה: דין בפני עצמו) ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: יריד בשמים

הרב, בעל "תניא" הורה שלא לומר 'ושמרו' בתפילת ליל שבת. פעם אחת שאלהו מחותנו, רבי לוי יצחק מברדיטשוב: מדוע המחותן אינו אומר, ושמרו? הלא בשעה שאומרים כאן, 'ושמרו' מיד נעשה יריד בשמים. השיב לו הרב: כלום חייבים אנן להיות בכל הירידים. ספר "חד וחלק" חלק ד (דף קנט)

שבת שלום

יוצא לאור לרפואה שלימה, ברוך יואל שמעון ישראל בן פנינה, אברהם בן חנה רחל שרה, הדסה אסתר בת רחל בחלא קטי, פטריק יהודה בן גלדיס קאמונה, אברהם רפאל בן רבקה, אסתר בת רחל, מאיר חיים בן גבי זווירה, ראובן בן איזא, ששא בנימין בן קארין מרים, פליקס סעידו בן אטו מסעודה, ויקטוריה שושנה בת ג'ויס חנה, רפאל יהודה בן מלכה, שלמה בן מרים, שמחה ג'וזת בת אליו, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלוח, אלחנן בן חנה אנושקה, מרים בת עזיזא, חנה בת רחל, דוד בן מרים, יעל בת כמונה, חנה בת ציפורה, ישראל יצחק בן ציפורה. זיווג הגון: נעמי פנינה בת סנדרין אסתר, לאה בת רבקה, אלודי רחל מלכה בת חשמה, יוסף גבריאל בן רבקה, מרים בת רבקה. הצלחה לחנה בת אסתר וליונתן מרדכי בן שמחה ברכה זרע של קיימא ללבנה מלכה בת עזיזא וליאור עמיחי מרדכי בן ג'יזול לאוני. לעילוי נשמת: ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מחה, מסעודה בת בלח, יוסף בן מייכה. מוריס משה בן מרי מרים. משה בן מזל פורטונה, נתניאל יאיר בן מרים יהודית, ראובן בן חנינה, אליהו בן מרים, ניסים חי הורבט בן ג'ולי, ליליאן רוזה בת אוטה נג'מה.

יוסף גרמון כולל עקס לע בען
לכל עניני הדף נא לפנות במייל ל:
germon73@hotmail.fr
ניתן למצוא את העלון
www.kollel-aixlesbains.fr